Č. 10.873.

Zaměstnanci veřejní. — Řízení správní: * Rozhodnutí zemského úřadu v Praze o odvolání z rozhodnutí policejního ředitelství v Praze o osobních záležitostech členů uniformované a neuniformované stráže bezpečnosti, vydané za platnosti zák. č. 125/1927 Sb., jest ve smyslu čl. 8 odst. 2 cit. zák. konečné.

(Nález ze dne 22. listopadu 1933 č. 19.476.)

Prejudikatura: Boh. A 10.620/33.

Věc: Josef Š. a Václav Š. v P. (adv. Dr. Jan Drašar z Prahy) proti ministerstvu vnitra o úpravu služebního poměru.

Výrok: Nař. rozhodnutí se zrušují pro nezákonnost.

Důvody: Výměry z 2. května 1929 a z 11. dubna 1929 nevyhovělo policejní ředitelství v Praze žádostem st-lů o zpětné zařazení z kategorie zřízenců, do níž byli zařazeni jako policejní agenti neuniformované stráže bezpečnosti, do kategorie podúředníků, ve které byli dříve jako nadstrážníci sboru uniformované stráže bezpečnosti před svým přestupem k neuniformované stráži bezpečnosti. Odvolání z těchto výměrů zamítl zem. úřad v Praze výměry z 19. června 1929 z důvodů rozhodnutí policejního ředitelství a připojil poučení o opravných prostředcích, že je přípustno další odvolání k min. vnitra. Min. vnitra pak rozhodnutími, která jsou předmětem dnešních stížností, odvolání zamítlo s odkazem na důvody nižších stolic.

Maje rozhodovati o stížnostech, musil nss rozřešiti především otázku, zda žal. min. vnitra bylo příslušno, aby vydalo v těchto sporech věcná rozhodnutí.

Jak je patrno ze správních spisů, byly dnešní spory zahájeny a úřady adm. rozhodovány již za platnosti zák. ze 14. července 1927 č. 125 Sb. o organisaci politické správy, kterýžto zákon nabyl účinnosti podle hlavy druhé tohoto zákona, ve znění § 1 zák. z 28. června 1928 č. 92 Sb., v zemi České dnem 1. prosince 1928. Jest tudíž uvážiti, zda s hlediska předpisu čl. 8 odst. 2 cit. zák., kde se praví, že z rozhodnutí zem. úřadu jako odvolacího není další odvolání přípustno, bylo za účinnosti tohoto ustanovení v daném případě právně možno odvolati se z výměrů zemského úřadu k min. vnitra.

Výkladem cit. ustanovení čl. 8 odst. 2 zák. č. 125/27 zabývalo se již adm. plenum nss-u v zasedání z 22. května 1933 č. 400 pres. a vyslovilo právní názor, že rozhodnutí zem. úřadu jako odvolacího jest podle čl. 8 odst. 2 organ. zák. č. 125/27 konečným i v těch případech, kde v prvé stolici rozhoduje úřad jiný než okresní. K tomuto právnímu názoru dospělo adm. plenum na základě těchto úvah:

Otázku, je-li v nově organisované politické správě proti rozhodnutí nebo opatření úřadu přípustný opravný prostředek, a otázku instančního pořadu normuje ex professo zásadně norma části prvé čl. 8 odst. 1 org. zák. takto: »Pokud opravný prostředek není vyloučen, lze se od-

volati z rozhodnutí (opatření a nálezu) okresního úřadu k zemskému úřadu a rozhoduje-li tento úřad sám v prvé stolici, lze se odvolati z jeho rozhodnutí (opatření) k příslušnému ministerstvu.«

Tím je vysloveno:

I. že ve věcech vnitřní správy (čl. 1 zák. org.), svěřené úřadům politickým, jest proti rozhodnutí nebo opatření, které učinil úřad okresní nebo úřad zemský ve stolici prvé, zásadně přípustno odvolání k úřadu vyššímu, to jest k úřadu zem. nebo k příslušnému min. Zásada tato platí: »pokud opravný prostředek není vyloučen«. Že opravný prostředek jest »vyloučen«, možno již podle gramatické interpretace uznati jenom tam, kde zákon positivně vyslovuje, že proti tomu kterému rozhodnutí nebo opatření odvolání nepřipouští, dávaje tím jasně najevo, že rozhodnutí nebo opatření to má býti konečným. Je-li toto vyloučení opravného prostředku vysloveno v zák. o organisaci politické správy č. 125/27, či v nějaké normě pozdější, či v nějaké normě dřívější, jest lhostejno. Výhrada: »pokud opravný prostředek není vyloučen«, zahrnuje v sobě všechny tyto případy. To plyne z úvahy, že ten který zákon, vylučuje opravný prostředek, měl před sebou úřad, zaujimající určité postavení v hierarchickém pořadu úřadů a určitým způsobem vybavený a že vyloučení dalšího opravného prostředku mělo svůj důvod ne tak ve snaze, zkrátiti instanční pořad, jako spíše v úvaze, že úřad takto uzpůsobený poskytuje dostatečné garancie správného rozhodnutí věci. Přiznání atributu konečnosti má tedy svůj důvod ve specifickém uzpůsobení úřadu toho kterého stupně. Nelze proto vyloučení instanční kontroly prostě mechanicky aplikovati podle čl. 8 org. zák. tehdy, když kompetence onoho úřadu v základě čl. 8 org. zák. byla přenesena na úřad hierarchicky nižší a tedy normálně méně dokonale vybavený, neboť v takovém případě nedopadá již ratio legis.

II. Citovaný odst. 1. čl. 8 org. zák. vyslovuje však ještě dále, že pořad instanční jest omezen zásadně na dvě stolice, neboť připouští-li odvolání z rozhodnutí zem. úřadu jenom, »rozhoduje-li tento úřad sám v prvé stolici«, vylučuje tím implicite odvolání z rozhodnutí zem. úřadu tehdy, jestliže zem. úřad rozhodoval nikoliv v stolici prvé, nýbrž jako instance odvolací nad úřadem okresním.

III. Odst. 2 čl. 8 org. zák. obsahuje však další ustanovení, která se jeví z části jako důsledky, z části jako výjimky ze zásady shora uvedené pod I. a II. Odst. 2 čl. 8 org. zák. totiž praví: »Z rozhodnutí zem. úřadu jako odvolacího není další odvolání přípustno; totéž platí o rozhodnutí okres. úřadu jako odvolacího ve věcech trestní pravomoci obecní.«

Ustanovení toto bylo by možno na první pohled chápati jako pouhé vyjádření, po případě zdůraznění zásady pod II vylíčené, to jest omezení instančního postupu na dvě stolice. Po názoru nss-u, opřeném o shora cit. usnesení adm. plena, má však ustanovení toto význam širší.

Byla-li zásada omezení postupu instančního na dvě stolice vyslovena již v odst. 1 čl. 8 org. zák., nebylo třeba opakovati ji ještě v odst. 2 tohoto článku. Dlužno proto slova: »jako odvolacího« pojímati šíře, totiž v tom smyslu, že se tím rozumí netoliko rozhodnutí zem. úřadu

o odvoláních z výroků úřadů okresních (resp. státních policejních, magistrátů) (čl. 8 odst. 2 a čl. 13 org. zák.), nýbrž vůbec všechna rozhodnutí, která zem. úřad vydal jako úřad odvolací, nechť rozhodnutí napadené před zem. úřadem odvoláním bylo vydáno úřadem jakýmkoliv a v záležitosti jakékoliv, pokud ovšem spadá věc do kompetence zem. úřadu. K tomuto výkladu vede také okolnost, že ustanovení o povaze takovéhoto rozhodnutí zem. úřadu jako konečného jest v tomto odstavci zpřeženo s ustanovením, že konečným jest také rozhodnutí okr. úřadu »jako odvolacího« ve věcech trestní pravomoci obecní. Uznává-li se tu jasně, že okr. úřad, přezkoumávaje nálezy trestního orgánu obecního, kterýž přece stojí mimo organisaci úřadů politických, jedná jako úřad »odvolací«, není důvodů, upírati zem. úřadu funkci úřadu »odvolacího«, rozhoduje-li o odvolání z rozhodnutí úřadu jiného než okresního, na př. též některého orgánu obecního. Odpovídá to také tendenci zákona: zbaviti ministerstva břemena rozhodovati v konkrétních věcech, pokud výjimečně jako prvá instance nefunguje sám úřad zemský, a soustřediti toto rozhodování u zem. úřadů, které jsou odborně tak vybaveny, že lze jim bez obavy svěřiti rozhodování konečné (srov. Zprávu ústav. výboru posl. sněm. k čl. 8).

Z těchto vývodů plyne závěr, že ustanovení čl. 8 odst. 2 org. zák. č. 125/27 tvoří samostatnou normu toho obsahu, že ve všech případech, kde zem. úřad rozhodl jako stolice odvolací, vyloučeno jest veskrze odvolání další (k ministerstvu) i tehdy, rozhodoval-li ve stolici prvé orgán jiný než úřad okresní.

Nss uvážil pak dále, že podle čl. 13 org. zák. platí ustanovení čl. 8 tohoto zák. též pro státní úřady policejní v mezích jejich působnosti a že do kompetence policejního ředitelství patří i úprava služebního poměru členů sboru uniformované a neuniformované stráže bezpečnosti (arg. zák. č. 230/22 a vl. nař. č. 295/22).

Z předeslaného plyne pro dnešní případy toto:

Zem. úřad v Praze rozhodoval zcela nepochybně jako stolice odvolací o odvoláních st-lů, kteráž tito vznesli z rozhodnutí policejního ředitelství v Praze. Ale pak byla rozhodnutí zem. úřadu v Praze z 19. června 1929 podle čl. 8 odst. 2 org. zák. č. 125/27 konečná a nebylo proti nim dalšího instančního opravného prostředku a tudíž nebylo přípustno ani odvolání k min. vnitra. Pak ovšem odporují poučení o opravných prostředcích, připojená k těmto rozhodnutím zem. úřadu v Praze, že se lze z těchto rozhodnutí odvolati k min. vnitra, ustanovení čl. 8 odst. 2 organ. zák. Když však st-lé, řídíce se tímto nesprávným poučením o opravných prostředcích, podali proti výměrům zem. úřadu v Praze další odvolání k min. vnitra, bylo min. toto povinno, zrušiti napadená rozhodnutí zem. úřadu pro nesprávné poučení o opravných prostředcích, a mělo zem. úřadu uložiti vydání nového rozhodnutí se správným poučením o opravných prostředcích. Toho však žal. min. vnitra neučinilo, nýbrž rozhodlo o těchto nepřípustných odvoláních z konečných rozhodnutí zem. úřadu meritorně; k tomu se mu však nedostávalo kompetence, jak bylo shora vyloženo.